

บทที่ 6

พฤติกรรมกรรมการบริโภคเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

การศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริโภคเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของครูในเขตพื้นที่การศึกษา อำนาจเจริญ 3 กระบวนการ คือ กระบวนการได้มาซึ่งเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ กระบวนการใช้ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ กระบวนการยกเลิกการใช้และการกำจัดเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยใช้แนวคิด 4 ขั้นตอนในการสัมภาษณ์คือ การปฏิสัมพันธ์กับตนเอง (Self-Interaction) การกำหนดวิธี (Strategies) การต่อรองหาเหตุผล (Negotiation) การลงมือปฏิบัติ (Action) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีประสบการณ์ตรง ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้เวลาอย่างเต็มที่ในการถ่ายทอดเรื่องราวและครูผู้ให้ข้อมูลหลักเล่าเรื่องราวตามวิธีของครูเองใช้ภาษาไทยอีสานและภาษาไทยกลางสลับกันไป ผลการศึกษาผู้วิจัยแยกนำเสนอเป็น 3 กระบวนการดังนี้

1. กระบวนการจัดหาจนได้มาซึ่งเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้
2. กระบวนการใช้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้
3. กระบวนการยกเลิกการใช้และการกำจัดเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

กระบวนการได้มาซึ่งเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

เมื่อครูหนึ่งคนอยู่ในหลายฐานะเป็นพ่อ/แม่ เป็นครูผู้สอน เป็นนักศึกษาปริญญาโท เป็นวิทยากรฝึกอบรม เป็นครูฝ่ายสนับสนุนการสอนจึงมีเหตุผลต่าง ๆ มากมายสำหรับการนำเอาเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้มาใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามแบบที่อาจจะเรียกว่าเป็น "รูปแบบทางเลือกของวิธีการพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าในแต่ละหน้าที่" หลังจากที่ให้ความหมายแก่การบริโภคแล้ว ครูจะมีปฏิสัมพันธ์กับตนเอง (Self-Interaction) เป็นการโต้ตอบกับตนเองรับรู้ความรู้สึกในการกระทำของตนเองที่เป็นจุดกระตุ้นหรือบ่งบอกว่าตัดสินใจจัดหา จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ครูได้ตอบการได้มาซึ่งเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 3 ประเด็นคือ

1. เห็นว่ามีคุณค่าต่อตนเอง (Valuability to One's Ownself) ครูได้ตอบกับตนเองว่าเมื่อได้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้มาแล้วตนเองได้รับความสะดวกสบายไม่ต้องออกไปหาบริการข้างนอกทั้งการทำงานและการบันเทิง และเป็นการปรับตัวให้ทันยุคสมัย

“มันกะดีตรงที่หว่าความสะดวกสบายเป็นส่วนตัวทุกมือนิยายได้มากขึ้นมีอำนาจการซื้อ
มากขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับตนเอง...”

(ชานเมือง อายุราชการ 3 ปีสอนคอมพิวเตอร์)

“...กลางวันสอนเด็กก็สามารถเห็ดหยังได้อยู่แล้วไซ้คอมพิวเตอร์ได้อยู่แล้วกะเลยตัดสินใจ
เอาความสะดวกให้จะของ”

(ชนบท อายุราชการ 10 ปีสอนภาษาอังกฤษและศิลปะ)

“...ถ้าพูดถึงก็มีไว้ก็ดีสำหรับเราซื้อมาใช้ที่บ้านเราเอง...”

(เมือง อายุราชการ 24 ปีสอนวิทยาศาสตร์)

“เราเป็นครูภาษาอังกฤษนิยะอะไรที่มันเกี่ยวข้องกับมันดีกับการพัฒนาตนเองในการสอนก็
ต้องหามาให้ได้รอบด้านค่ะ”

(ชนบท อายุราชการ 20 ปีสอนภาษาอังกฤษ)

2. เห็นว่ามีคุณค่าต่อสมาชิกครอบครัว (Valuability to Members of Family) โดยส่วนใหญ่
ครูมีบุตร-ธิดา อยู่ในวัยเรียน การได้มาซึ่งเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ บางอย่างมีการตัดสินใจ
ร่วมกันกับสมาชิกครอบครัวเพื่อทำให้สมาชิกในครอบครัวได้รับความสะดวกสบาย จากการมี
เทคโนโลยีมาใช้ในบ้าน

“...อย่างคอมพิวเตอร์รู้สึกมันสะดวกสบายลูก ๆ เค้าก็สนใจเพราะเค้าอยู่ในวัยเรียน
และก็ดีค่ะทุกคนในครอบครัวได้ใช้ด้วย...”

(เมือง อายุราชการ 19 ปีสอนภาษาไทย การงานอาชีพและเทคโนโลยี)

“ดีอ้อเหลืออยู่เนาะลูก ๆ เขากะใช้บ่หมั่นสิเก่งกว่าพ่อแม่เบาะเล่นอินเตอร์เน็ตนิอันได้แม่บ่
ได้กะ เค้า บอกแม่แทนลูกจั่งสิเด๊ะทุกมือนิ”

(ชานเมือง อายุราชการ 14 ปีสอนภาษาอังกฤษ)

“...หลังจากนั้นมากะมีความคิดลงทุนซื้อคอมพิวเตอร์ก่อนละอีกอย่างหนึ่งแพนกะเป็น
ข้าราชการครูกะมีความคิดคือกันคืออยากพัฒนาตนเอง อาชีพ กะเลยส่อยกัน...อ่า ส่วน
(คอมพิวเตอร์) เครื่องที่สองนิงานมันลั่นมือละเริ่มมือ เอ้อ เดีงานหลายอย่างมีผลงานละได้รับ
มอบหมายมากขึ้น หนึ่งพ่อ สองแม่ สามลูกกะอีกสองคนงานมันลั่นกัน บ่ข่อยสะดวกกะเลย
จำเป็นต้องจัดหาเพิ่มเข้ามาอีก...”

(ชานเมือง อายุราชการ 22 ปีสอนคณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์)

3. เห็นว่ามีคุณค่าต่อผู้เรียน (Valuability to Students) ครูส่วนใหญ่มีความตระหนักในอาชีพว่ายิ่งครูมีความรู้ความสามารถมากเท่าไร ผลดีย่อมเกิดกับผู้เรียนมาก ดังนั้น การได้ตอบกับตนเองของครูในประเด็นการได้มาซึ่งเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ จึงเห็นว่าดีมีคุณค่าต่อผู้เรียนด้วย

"...คือจะเป็นครูถ้าเป็นครูปกติก็จะอยู่แบบธรรมดาไปแต่ถ้าเป็นครูที่มีการพัฒนาตนเอง (Self-Development) เราก็น่าจะรู้ว่า เอ้อ มัน (เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้) จะ...ถ้าเราเป็นครูเราสอนแต่เรื่องนี้ถ้าเด็กเขาไปได้รับความรู้จากที่อื่นมาถามเราจะตอบยังไงเพราะฉะนั้นการที่เราเป็นครูถ้าจะเป็นครูที่ดีน่าจะมีความรู้กว้างไกลมีวิสัยทัศน์ที่มันกว้างออกไปอีก"

(เมือง อายุราขการ 24 ปีสอนวิทยาศาสตร์)

"...ความสนใจของเด็กชนบทมันจริง ได้ละเขาก็สนใจนะเขาเป็นเด็กน้อยชนบทการใฝ่รู้ใฝ่เรียนการไปสืบค้นข้อมูลอินเทอร์เน็ตมากจะเป็นไปได้ยากอยู่มันจะต้องเป็นครูเขาเองที่ต้องหามาละกะจั่งมาสอนเขาอีกที"

(ชานเมือง อายุราขการ 7 ปีสอนวิทยาศาสตร์)

"...เราต้องคิดละว่าเด็กชนบทเค้าจะได้ความรู้จากใครที่ไหน ที่คิดจั่งสิเด๊ะมันจะต้องครูหามาให้เนาะ"

(ชนบท อายุราขการ 10 ปีสอนภาษาอังกฤษและศิลปะ)

วิธีการได้มาซึ่งเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามี 2 วิธีการ คือ วิธีการซื้อ และการได้รับจัดสรรให้

วิธีการซื้อ

ครูมองว่าวิธีการซื้อมาเป็นสมบัติส่วนตัวเป็นวิธีการได้มาที่ดีที่สุด การตัดสินใจเลือกวิธีการซื้อเพื่อให้ได้มาซึ่งเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ โดยส่วนใหญ่เป็นการตัดสินใจร่วมกันกับสมาชิกในครอบครัวได้แก่ สามีหรือภรรยา บุตร-ธิดา

"...ทุกมืออิสระดวงจะมีพวกคีย์บอร์ด เอ้อ อุปกรณ์เหล่านี้ส่วนมากหาเองทั้งหมดเป็นของตัวเองโต...เขาพอเจียดเงินงบประมาณของตัวเองส่วนหนึ่งซื้อมาเอง ตัวเองใจมักหน่น..."

"ไน้ตบุคนี้ซื้อเองส่วนมากกะซื้อมือสองครับ เขาเครื่องที่มันพอใช้ได้หน่น เครื่องที่มันถึก ๆ ...อย่างแผ่นซีดีกะเลือกซื้อไปตามห้างสรรพสินค้า... สำหรับคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลซื้อในโครงการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอำนาจเจริญโดยซื้อมาแล้ว 3 เครื่อง"

(ชนบท อายุราขการ 23 ปีสอนคณิตศาสตร์และศิลปะ)

“ซื้อเอาเกือบทุกอย่างซื้อเองด้วย”

(ซานเมือง อายุราชการ 3 ปีสอนคอมพิวเตอร์)

“...เมื่อก่อนจะไม่สามารถซื้อได้เลยสำหรับอาชีพครูอย่างเรา...หลายอย่างที่ต้อไปซื้อบริการเอาข้างนอกปัจจุบันเดี๋ยวนี้อะดวกราคาไม่แพงก็พอจัดหาจัดซื้อมาได้”

(เมือง อายุราชการ 20 ปีสอนภาษาไทยและสุศึกษา)

“...ส่วนใหญ่ซื้ออะซื้อ เครื่องเล่นวิดีโอเทปก็ซื้อ ดีวีดีก็ซื้อ...โทรทัศน์ก็ซื้อเพื่อนแนะนำว่า ดีนะก็ซื้อ...29 นิ้วตอนนั้นมั้งค์เลยซื้อเงินสด...”

“...(แผ่นซีดีภาพยนตร์และแผ่นซีดีสารคดีความรู้) มันราคาถูกลงด้วยเราไปที่ไหนเห็นเราก็เลยซื้อมา”

(เมือง อายุราชการ 19 ปีสอนภาษาไทย การงานอาชีพและเทคโนโลยี)

“ของที่อยู่บ้านเบ้าะซื้อ ไซ้เงินซื้อเอาอย่างเดี๋ยว...แต่เว้าถึงแผ่นซีดีความรู้โดยมากอะซื้อ แห่งของโรงเรียนแห่งจัดสรรมา”

(ชนบท อายุราชการ 31 ปีสอนคอมพิวเตอร์)

“ถ้าเป็นสื่อเครื่องนี้จะซื้อเองแต่ถ้าเป็นพวกแผ่นหรือม้วนส่วนมาก หนึ่งซื้อ สองเวลาไปอบรมเขาจะให้มา สามผลิตเอง...”

(เมือง อายุราชการ 24 ปีสอนวิทยาศาสตร์)

แหล่งที่มาของเงินที่ครูใช้ซื้อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าได้มาจาก 2 แหล่งคือ เงินเก็บออม และเงินกู้ยืม

เงินเก็บออม

ครูที่ใช้เงินเก็บออมซื้อ โดยส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการจัดการเงินในครอบครัว จัดสรรการใช้เงินเป็นสัดส่วน และมีส่วนหนึ่งที่เก็บออมไว้ คือส่วนที่นอกเหนือการใช้จ่ายประจำเดือน และค่าเล่าเรียนลูก

“มตีที่จะซื้อนี้จะมีการพูดคุยกันครอบครัวลูกก็โตแล้วเค้าจะมีความรู้เรื่องนี้มาก...ก็ค้อจะมีที่เราก็บอครอบครัวไว้แต่ละเดือนนี้ละคะไซ้ไปซื้อจะไมค้อมีปัญหาตรงนี้มากนะคะ...”

(เมือง อายุราชการ 24 ปีสอนวิทยาศาสตร์)

“ส่วนใหญ่ก็เป็นเงินเราเองซื้อเองทั้งหมดเพราะว่าเราค้อว่าช่วงไหนมั้งค์ก็ซื้อเงินสดก็คะ”

(เมือง อายุราชการ 19 ปีสอนภาษาไทยและการงานอาชีพฯ)

“โดยมากก็เงินก้อนของเราเองครับแต่พอไปซื้อมันไม่พอเพราะเราเอาที่เดียวหลาย ๆ อย่างพร้อมกันก็ขอเขาเป็น 2 เดือนมั่งอะไร”

(เมือง อายุราชการ 20 ปีสอนภาษาไทยและสุขศึกษา)

เงินกู้ยืม

แหล่งเงินที่ครูกู้ยืมมานั้นโดยส่วนมากมาจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอำนาจเจริญ โดยให้เหตุผลว่าเนื่องจากเงินเดือนครูตำแหน่งครูผู้สอนนั้นไม่มาก เมื่อเทียบกับอัตราค่าครองชีพและการศึกษาเล่าเรียนของลูกในยุคปัจจุบัน ดังนั้น การกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอำนาจเจริญนั้นถือว่าเป็นสวัสดิการอย่างหนึ่งแก่ครู ให้ครูและครอบครัวได้มีโอกาสใช้เงินในด้านการศึกษาลักษณะต่าง ๆ โดยครูส่วนหนึ่งให้เหตุผลว่า “ใคร ๆ กู้ยืมกันทั้งนั้น” (ใคร ๆ หมายถึงเพื่อนครูด้วยกัน) แต่ขึ้นอยู่กับว่าการกู้ยืมนั้นนำไปทำประโยชน์อะไร

“... โตนั่นพอดีผมผ่อนอันอื่นหมดคือผมเสียดใจที่ละอย่างคือจิ้งจิ้งจอกเล่นตีตีมันกะมาทีหลังมันต้องทันเทคโนโลยีสิเบิ่งแต่ตีโตนมันเริ่มบีม้วน โตนผมซื้อเงินสดพอดีตอนนั้นผมกู้ออมทรัพย์ฯ ได้กะเลยซื้อเอาเดียวนิผมกะเข้าโครงการพัฒนาชีวิตครูผมกะเสียดใจหนี้เบ็ดละครับแต่กะมีหนี้เล็ก ๆ น้อย ๆ มีอิออนมีเฟิร์สช้อยพอได้ผ่อนกับเงินบ่เกินหมื่นกว่าบาทนาครับ”

(خانเมือง อายุราชการ 10 ปีสอนการงานอาชีพฯ ฉายา “ราชาเงินผ่อน”)

“...กะมีความคิดเห็นว่าเมื่อหนี้สินมันลดลงเมื่อมีพาวเวอร์ (Power) ละเฮากะเอาอีกยืมอีกนะครับส่วนมากกะเสียดใจออมทรัพย์ครูเฮานี้ละ”

(خانเมือง อายุราชการ 22 ปีสอนคณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์)

“ทุกสิ่งทุกอย่างคิดเองและกะแสวงหาเองแต่หว่าปัจจุัยก็คือยืม กู้ยืมซื้อเช่นคอมพิวเตอร์ ส่วนวิทยุแทปนิของง่าย ๆ เนาะซื้อได้ง่ายสุดเราทำงานเราซื้อได้อยู่แล้ว...”

(ชนบท อายุราชการ 10 ปีสอนภาษาอังกฤษและศิลปะ)

“ส่วนมากก็ยืมนี้ละฮะซื้อเอาเป็นครุธรรมดาเงินไม่เยอะมีทางเดียวก็ยืมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ฮะ แต่ก็ ก็ ไม่เป็นไรนะ...”

(ชนบท อายุราชการ 20 ปีสอนภาษาอังกฤษ)

การดำเนินการซื้อ แม้ว่าการซื้อหาเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้มาบริโภคเองเป็นเรื่องที่ครูที่มีพฤติกรรมการบริโภคเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้บอกได้ว่าทำได้หรือซื้อได้ก็ตาม ขณะเดียวกันครูมีขั้นตอนที่ต้องดำเนินการตามวิธีของตัวเองก่อนซื้อซึ่งไม่ได้เรียงลำดับก่อนหลังว่าต้องหาเงินก่อนหรือกำหนดคุณสมบัติก่อน แต่มีขั้นตอนเหล่านี้อยู่ในกระบวนการดำเนินการซื้อ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้บางอย่างครูยังไม่เคยมีประสบการณ์การซื้อมาก่อน สำหรับเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่

คุณเห็นว่าตัดสินใจซื้อได้เลยทันทีใช้ระยะเวลาไม่นานก็ซื้อได้ ได้แก่ แผ่นซีดีโปรแกรมคอมพิวเตอร์ แผ่นซีดีความรู้ เพลงและภาพยนตร์ เครื่องเล่นดีวีดีและวีซีดี เป็นต้น จากการวิเคราะห์พบว่าคุณพิจารณาเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 2 วิธีคือ การเปรียบเทียบราคา และการเปรียบเทียบคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์

เปรียบเทียบราคา

การเริ่มต้นเปรียบเทียบราคาของผลิตภัณฑ์ทำให้รู้ว่าเงินที่มีอยู่เพียงพอสำหรับการซื้อหรือไม่ จากนั้นคุณสามารถกำหนดวิธีการจ่ายเงินได้ มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

"ก็ไปสืบราคาทีนี้ก็ไปร้านแล้วเอา (ใบรชัวร์) มาดูคุณสมบัติของมันว่าที่เรากำลังต้องการนั้นมันมีตามต้องการไหม หรือมันมีมากกว่าไหมหรือถ้าเราจะใช้คุณสมบัติแค่นั้นโอเคถ้าตัวนั้นะ (แสดงมือประกอบการอธิบาย) ราคามันจะยอมเยาะกว่าเหมือนเราซื้อว่า เอ๊ะ ถ้าเราซื้อมาแพง ๆ มีออปชัน (Option) เยอะ ๆ แต่ว่าเราไม่ได้ใช้เลย เสร็จแล้วก็จะไปดูที่ร้าน (ไปกะใครคะ?) กะลูกชายลูกสาวจะไปขอของเค้าว่ามีอะไรบ้างคือให้เค้าแนะนำเราอีกทีถ้ามันตรงกับสเปคที่เราวางไว้เราก็อาจจะเออเรามีเงินไม่ (หัวเราะแบบขำตัวเอง) เงินที่มีเราพอจ่ายไม่สำหรับตัวนี้ในช่วงนี้ เพราะว่าส่วนมากเราจะซื้อด้วยเงินสดส่วนตัวที่เราเก็บสะสมไว้ เอ้า พอไม่มีถ้าซื้อของมาแล้วเรามีเงินเหลือสำหรับพอใช้จ่ายไม่ โอเคมีพร้อมทุกอย่างตรงสเปคด้วยเราตัดสินใจซื้อคะ..."

(เมือง อายุราชการ 24 ปีสอนวิทยาศาสตร์)

"ต้องเทียบราคาก่อนครับ อันนี้โน้ตบุคผมนี้ซื้อมือสองชะก่อนเฮลียาไรก็ได้ สมราคา ราคามันก็จะถูกลงมากกว่ากันหลายเค้ะครับมือสอง..."

(ชนบท อายุราชการ 23 ปีสอนคณิตศาสตร์และศิลปะ)

เปรียบเทียบคุณสมบัติ

ภาษาที่คุณใช้เรียกค้ำว่าคุณสมบัติและเป็นที่น่าสนใจตรงกันคือ "เบ็งสเปค" โดยเปรียบเทียบคุณสมบัติด้วยตนเอง หรือสอบถามจากผู้รู้ หรือสอบถาม สเปคกับทางร้านที่ไปซื้อผลิตภัณฑ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

"เครื่องแรกตอนนั้นซื้อรุ่นล่าสุดของตอนนั้นเป็นแพนเทียมทุละครับคือใหม่ล่าสุดของรุ่นนั้นของเดลตา...(ละเบ็งจั่งได้อีกคะ?) อ้อ กะเบ็งสเปคกะสอบถามคือโตนิศึกษาอยู่แล้วหว่ารุ่นนี้มันเป็นจั่งได้ไซงานถ่อได้ความจุถ่อได้พอไซกับงานของเฮาได้บะเลยเลือกเอาหว่าเอารุ่นที่ดีที่สุดช่วงนั้นผลปรากฏว่ากะไซมาจนถึงทุกมื่อนี้แต่กะอัฟเกรดมาเรื่อย ๆ ครับ"

(ชานเมือง อายุราชการ 22 ปีสอนคณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์)

“ยี่ห้อเลยทันที (หัวเราะพร้อมทำท่าคิด) แบบได้โตได้หน่อซิทน ๆ ทาน ๆ แหน่ (หัวเราะ) อุปกรณ์อะไหล่ที่นำบ้านเรามีนั้นนาเผื่อหยัง เผื่อหว่ามันเสียมาเฮาสื่อมบริการหลังการขายต้องเบิ่งต้องสอบถามร้านนั้นร้านนี้ถามผู้้นั้นผู้นี้แหน่...

(ซานเมือง อายุราชการ 14 ปีสอนภาษาอังกฤษ)

“อันดับแรกคือว่าตรงกับที่สเปคเราวางไว้ว่าจะซื้อ เอ้อ จะซื้อจอใหญ่ยั้ง (ยิ้มแบบเขินอาย) เสร็จแล้วก็ไปดูสินค้าดูขนาดที่เราต้องการอย่างที่ยกตัวอย่างนะว่าอยากได้จอยักษ์ขนาด 29 นิ้ว (ในขณะนั้นเป็นเครื่องแรกในหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ใหญ่ที่สุดในขณะนั้นคือเมื่อประมาณ 10 ปีที่ผ่านมา) เราก็ตรวจสอบดูว่า เอ้อ ราคา (เอานิ้วชี้จิมที่โต๊ะ) แตกต่างกันแล้วยี่ห้อนี้ราคา นี้ของยี่ห้อแตกต่างกันราคา 2 พัน 3 พัน ทำไมถึงต่างกันหาข้อมูลจากคนขายบ้างว่าเค้าจะบอกว่ามันมีคุณสมบัติอะไรมากกว่ากันเช่นเครื่องนี้แพงกว่า 2 พันมันจะมีตู้ลำโพงเสียง 2 ระบบซ้ายขวายั้ง... (แล้วสรุปให้ผู้วิจัยฟังว่า) ก็เลยเลือกที่มันมีอุปกรณ์ให้ครบเลยครับ”

(เมือง อายุราชการ 20 ปีสอนภาษาไทยและสุศึกษา)

การได้รับจัดสรรให้

เมื่อตัดสินใจเลือกวิธีการได้มาซึ่งเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ โดยวิธีการซื้อเป็นวิธีได้มาที่ดีที่สุดสำหรับการใช้ประโยชน์ส่วนตัว แต่ครูเกือบทั้งหมดกลับพบว่ามีเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้บางอย่างที่ครูมีเงินและสามารถซื้อได้ แต่เนื่องจากบ้าน หรือที่พักของครู ขาดโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ประเภท ระบบอินเทอร์เน็ต และระบบเคเบิลทีวี กรณีอินเทอร์เน็ตมีสาเหตุมาจากคู่สายโทรศัพท์ที่เป็นส่วนสำคัญของการเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตยังเข้าไปไม่ถึงหมู่บ้าน และสำหรับผู้ให้ข้อมูลที่อาศัยบ้านพักครูก็ไม่สามารถดำเนินการจัดหาได้เช่นเดียวกัน ดังนั้นครูผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ได้ใช้งานอินเทอร์เน็ตที่โรงเรียนตามที่รัฐบาลจัดสรรให้ ในระหว่างที่รอการจัดสรรจากรัฐโดยส่วนใหญ่ครูที่สนใจได้เข้ารับการฝึกอบรมการใช้งานอินเทอร์เน็ต ดังนั้นการเสนอโครงการต่อหน่วยงาน องค์กรต้นสังกัด เป็นวิธีการได้มาที่ดีที่สุดอีกทางหนึ่ง และสำหรับกรณีระบบเคเบิลทีวี ปัญหาที่พบคือบ้าน หรือที่พักไม่ได้อยู่เขตพื้นที่ให้บริการ

“ผมกะอยากได้คู่สายโทรศัพท์นี่แหละ เามาต่อเน็ต แต่อันของโรงเรียนมันกะใช้ไม่ได้ กะถ่าอยู่ยามได้ฝนลามาเบิ่งแก้ไขให้มันนา...”

(ซานเมือง อายุราชการ 10 ปีสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี)

“คืออยากได้มากที่สุดตอนนี้คืออินเทอร์เน็ตที่บ้านนะจะอยากได้มาก ลูก ๆ ก็อยากได้ด้วยลองไปติดต่อขอเอกชนเขาบอกว่าถ้าคู่สายมาไม่ถึงก็ขอเบอร์ไม่ได้นะค่ะ”

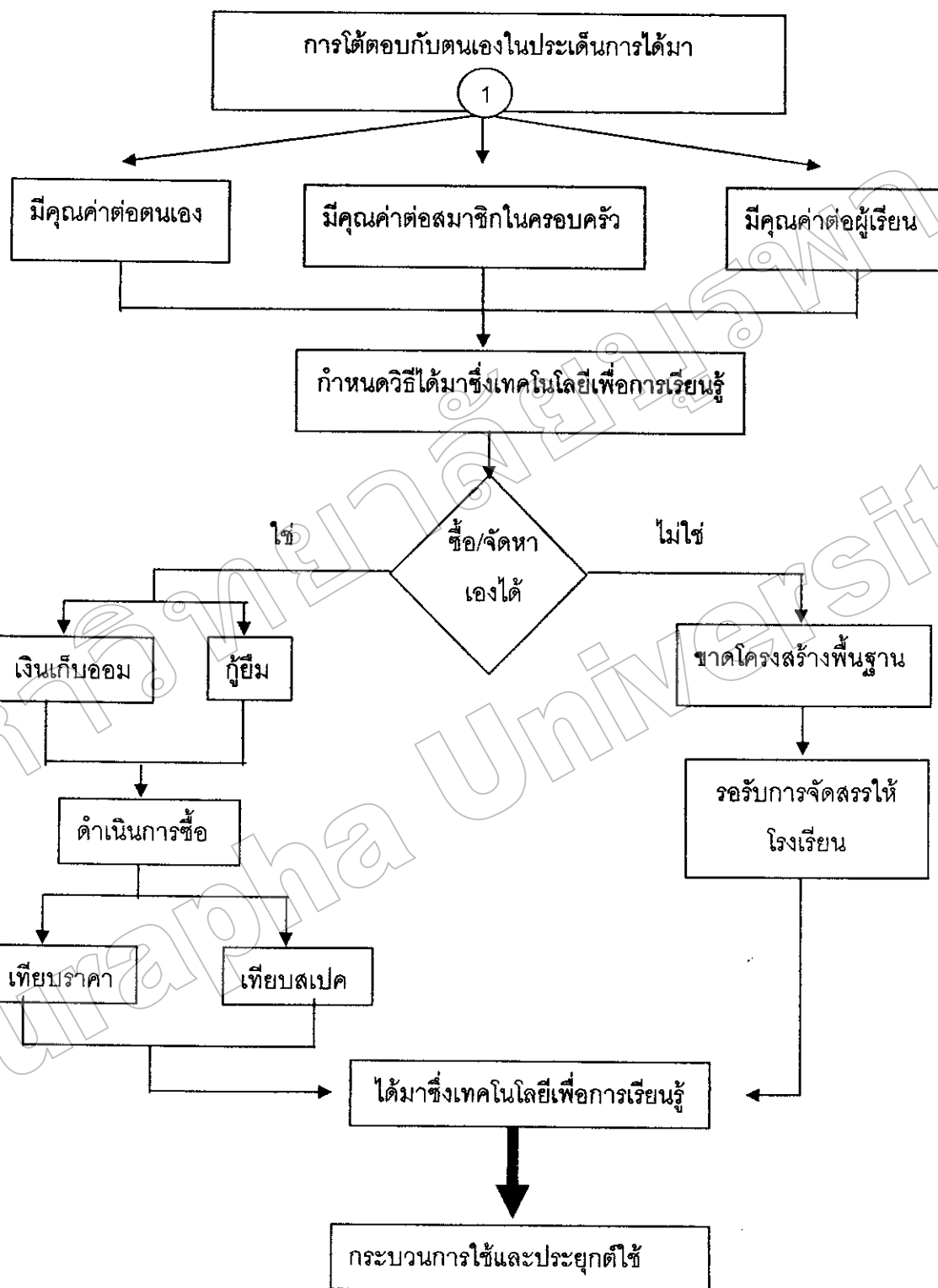
(เมือง อายุราชการ 20 ปีสอนภาษาไทย การงานอาชีพและเทคโนโลยี)

“ตัวเองนี่มีเคเบิลระยะแค่เป็นแบบมูฟนะคะ ไม่ใช่ไอ้อะไรละ ไอ้ตัวนั้นมันต้องเป็นเซตพื้นที่บริการถึงจะติดได้ใช้ไม่มีอะ ส่วนอินเตอร์เน็ตนี่เรายอมรับเลยว่าขาดจริง ๆ”

(ชนบท อายุราชการ 20 ปีสอนภาษาอังกฤษ)

สรุปได้ว่า พฤติกรรมที่ครูผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 3 กลุ่มแสดงออกถึงกระบวนการได้มาซึ่งเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้นั้น ไม่ว่าจะเป็วิธีกาไรได้มาอย่างไร ครูมีเป้าหมายคือทำให้ตนเองเป็นครูผู้สอนที่เข้ากับยุคสมัยที่ไม่ได้มีหน้าที่สอนตามตำราเพียงอย่างเดียวอีกต่อไป และครูหนึ่งคนยังมีบทบาทหน้าที่อื่นในโรงเรียนอีก เช่น หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานธุรการ หัวหน้างานกิจกรรมนักเรียน เป็นต้น โดยมีความคาดหวังส่วนหนึ่งว่าครูชนบทมีมาตรฐานมีประสิทธิภาพเทียบเท่าครูในเมือง

ภาพที่ 5 แสดงกระบวนการได้มาซึ่งเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

กระบวนการใช้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

การเริ่มเข้าสู่กระบวนการใช้ด้วยการแสวงหาวิธีการใช้จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามีวิธีการแสวงหาวิธีใช้ 3 ลักษณะ ได้แก่ การเลียนแบบ การแลกเปลี่ยนความรู้ข่าวสาร และเข้ารับการฝึกอบรม

การเลียนแบบ

พฤติกรรมการใช้บางอย่างถูกกำหนดวิธีการใช้จากการดูแบบอย่างหรือการเลียนแบบวิธีการใช้ทั้งจากคนที่รู้จักและไม่รู้จักจากบุคคลที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับมีชื่อเสียง หรืออาจเรียกว่าเป็นผู้รู้ และส่วนใหญ่เป็นบุคลากรทางการศึกษาการ เช่น ครูผู้สอนผ่านทางระบบการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมจากวงไกลกังวล ครูต้นแบบ ครูดีเด่น อาจารย์ระดับ 3 เป็นต้น ตัวอย่างดังต่อไปนี้

“...ผมเบ่งวิธีการสอนการนำเสนอแผ่นกะไรพาวเวอร์พอยต์ยอมรับหว่าเรา (เรา หมายถึง ครูผู้สอนจากไกลกังวล) เก่งแต่ในส่วนของผมยังบถึงขนาดนั้นแต่กะสนใจลองอยู่นะอีกอย่างหนึ่ง ความสนใจของครูบวกกับความสนใจของเด็กน้อยเขาเป็นชนบทการไปสืบค้นอินเตอร์เน็ตกะเป็นไปได้อากอยู่ต้องปรับอีกจักหน่อย...ละอีกส่วนหนึ่งกะจะมาจากที่ผได้ร่วมงานวิชาการที่กรุงเทพฯ อ่าผมเบ่งมาจากพวกศูนย์เคมี ฟิสิกส์ ชีวะ ของโรงเรียนดินทร์เดชาะการใช้พวกภาพไดอะแกรมจั่งสินะวาดกะสียากอยู่กะอาจลีไปปรีนไปสแกนมาจั่งสิ...”

(ชานเมือง อายุราชการ 7 ปีสอนวิทยาศาสตร์)

“...น้องคนนั้น (ชี้มือ) หนูมน้อยคนนั้นแหละ (หัวเราะแบบขำ ๆ) เห็นแผ่นเน็ตประกอบเพลงภาพเคลื่อนไหวนั้นนากำลังสนใจอยู่ศึกษาวิธีอยู่ (เน็ตอียังคะ?) เกี่ยวกับการนำเสนอละกะมือนึงเห็นแผ่นเน็ต คล้าย ๆ กับภาพเคลื่อนไหวประกอบอียังละมิวลิตวีดีโอประกอบเพลงลูกทุ่งนะกำลังตั้งเป็นภาพเด็กน้อยกำลังประกอบกิจกรรมโรงเรียนกำลังนั่งอ่านหนังสืออยู่กะเออน่าสนใจดี (ทั้งผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลหัวเราะ)”

(ชนบท อายุราชการ 10 ปีสอนภาษาอังกฤษและศิลปะ)

“ทุกวันนี้เค้ากำลังฮิตกันนะครับเอากล่องนี่นี่ผมเพิ่งได้มาล่าสุดเลยครับ (จะเอามาทำอะไรคะ?) ก็ได้หลายอย่างที่ ๆ ผมเห็นเค้าทำกันนะเช่นว่างานกิจกรรมในโรงเรียนเราเอาถ่ายเด็กเค้าจะรู้เค้าจะร่วมกิจกรรมกับเราแล้วเอามาเปิดให้เค้าดูแล้วต่อไปเราก็เก็บไว้เป็นผลงานเราได้แต่แต่ตอนนี้กำลังอยู่ในขั้นศึกษานะครับ...”

(เมือง อายุราชการ 20 ปีสอนภาษาไทยและสุขศึกษา)

สำหรับกรณีที่เป็นบุคคลที่ครูคนอื่น ๆ ยึดเอาเป็นแบบอย่าง หรือครูคนอื่นเลียนแบบวิธีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนรู้ ใช้ผลิตและจัดทำผลงานทางวิชาการ

“...คือเราทำของเรามาตั้งนานแล้วใช้ของเราเองมาตลอดอย่างเราพิมพ์อะไรเสร็จเราเก็บรวบรวมไว้ได้เวลาเราสอนปีต่อมาก็สะดวก ปริ้นออกมาเลยแก้ไขนิดหน่อย...แล้วก็มีอีกนะคือเรามีผลงานเยอะเป็นทั้งอาจารย์ 3 ด้วยหลัง ๆ มาครูคนอื่นเค้าจะทำผลงานเนี่ยเค้าจะมาขอของเรา เราก็จะทำแยก ๆ ไว้เลยอันไหนเป็นอันไหนของปีไหนเรื่องอะไรเนี่ยคะ (เรียกได้ว่าอาจารย์เป็นมาตรฐานเป็นต้นแบบเลยนะคะ) ไซ้คะอันที่จริงทุกคนมีนะใช้เครื่องเทคโนโลยีพวกนี้แต่เค้าคือเค้าต้องปรับทัศนคติในการนำเอามาใช้นะคะ...”

(เมือง อายุราชการ 24 ปีสอนวิทยาศาสตร์)

“...ก็ทำไปเรื่อย ๆ ครบเดียวเก็บไว้ให้ครูคนอื่นเค้ามายืมไปดูไปกอบปี้ก็ได้ คือถ้าเราเป็นตัวอย่างให้เค้าเดี่ยวเค้าก็ทำเองผมนะอีกอย่างผอ. ท่านสนับสนุนมากเรื่องนี้”

(เมือง อายุราชการ 20 ปีสอนภาษาอังกฤษ การงานอาชีพและเทคโนโลยี)

การแลกเปลี่ยนความรู้ข่าวสาร

การขอคำแนะนำจากผู้รู้ และศึกษานิเทศก์ก็เป็นบุคลากรทางการศึกษาและอยู่ในสังคมครู การพูดคุยแลกเปลี่ยนข่าวสารกันระหว่างเพื่อน เช่น เพื่อนที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาโทด้วยกัน เพื่อนครูในโรงเรียนเดียวกัน เพื่อนครูที่สอนวิชาเดียวกัน เพื่อนครูในระหว่างการเข้ารับการฝึกอบรม เป็นต้น ดังเช่นตัวอย่างต่อไปนี้

“...น้องคนนั้น เอ๊ะ ทำไมเค้าใช้เป็นใช้เก่งจังก็ไปนั่งดูเค้าจะเค้าก็บอกเราสอนให้เรารู้ว่าอะไรเป็นไรแต่มันจำไม่ได้หรอก (สีหน้าเคร่งขรึม) ตัวหนังสืออะไรก็เลือกได้ขยายได้ เออแปลกันอะไร...พอย้ายมาที่นี่ไอ้ผู้ช่วยผอ. เข็นเก่งทำผลงานเยอะแยะมีอะไรมาประกอบ อ้อดีก็พยายามสอบถามนะเรียกว่าอะไรละผู้รู้...”

(เมือง อายุราชการ 20 ปีสอนภาษาไทยและสุขศึกษา)

“เสากะไข่เกมกับเพลงเป็นคนมักฮ้องเพลงละมีเทปเป็นของจะของเพราะหว่า เป็นวิทยากรละทีนี้กะคน. (ศึกษานิเทศก์) มาเฮ็ดนำกัน (เฮ้ยชื่อศึกษานิเทศก์ 2 ท่าน) เฮ็ดไปแล้ว 2 ชุดกะสีกำลังเฮ็ดอีกมีหมู่เฮ็ดนำกันนะฮะ...”

(ชนบท อายุราชการ 20 ปีสอนภาษาอังกฤษ)

“ส่วนมากก็จะคุยกับหมู่ที่สอนวิชาเดียวกัน วิทยาศาสตร์”

(ชานเมือง อายุราชการ 7 ปีสอนวิทยาศาสตร์)

เข้ารับการศึกษาอบรม

การเข้ารับการศึกษาอบรมเพิ่มเติมครูสามารถทำได้ทั้งไปสมัครอบรมเองตามหน่วยงานต่าง ๆ หรือโรงเรียนที่เปิดหลักสูตร หรือคอร์สฝึกอบรมมากมายทั้งในจังหวัดอำนาจเจริญ และในจังหวัดอุบลราชธานี และการอบรมที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดกิจกรรมขึ้นโดยให้เสนอชื่อต่อผู้บริหารโรงเรียนเพื่อเข้ารับการศึกษาอบรม

“...จะของตัวเองอยากใช้ชีวิตวัยนี้ให้คุ้มค่าไปเรื่อย ๆ พอพอที่นั่นนั้นก็ไปสมัครเอง ค่าใช้จ่ายจะของตัวเองจะมี หลายอย่างอยู่ที่ไปอบรมเอง บางเรื่องบางอันก็เสนอโครงการเสนอชื่อขึ้นไปให้ผอ. จังสิ...”

(ชานเมือง อายุราชการ 22 ปีสอนคณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์)

“ตัวเองจะชอบซะก็ไปอบรมบ่อยทั้งอบรมเองที่จังหวัดที่กรุงเทพฯ อะไร้และก็อบรมกับพวก คน. นะฮะ...”

(ชนบท อายุราชการ 20 ปีสอนภาษาอังกฤษ)

“ไปอบรมเองก็พวกการทำงานอินเทอร์เน็ต พวกการทำเว็บเพจก็ไปอบรมที่ ม. อุบลฯ อี้อบรมหลายอย่างคะเพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา”

(เขตเมือง อายุราชการ 24 ปีสอนวิทยาศาสตร์)

เป้าหมายการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

การใช้งานของครูนั้นเนื่องจาก จุดเริ่มต้นของการรู้จักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้เริ่มมาจากเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ดังนั้นในฐานะเป็นครู เป้าหมายของการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้โดยส่วนใหญ่ก่อนพัฒนาเข้าสู่กระบวนการบริโภคเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ มีเป้าหมายไว้ว่า จำเป็น อยากมี และอยากได้มาทำกิจกรรมใด ๆ ก็ตามที่เกี่ยวข้องอาชีพรับราชการครู สำหรับเป้าหมายของการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้หลังจากที่ได้มาซึ่งเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้แล้ว ครูมีเป้าหมายการนำมาใช้จริงสามารถแบ่งได้ ดังนี้

1. ทำผลงานครูดีเด่น ครูต้นแบบ อาจารย์ 3 และรางวัลเชิดชูเกียรติสาขาต่าง ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ให้ชื่อว่าทเรียนสำเร็จรูปที่จะทำตรงนี้ก็เพื่อจะทำผลงาน เออ ทำอาจารย์ 3 นะคะ ความคิดครั้งแรกเลยคือจะใช้ทำอาจารย์ 3...”

(เมือง อายุราชการ 19 ปีสอนภาษาไทย การงานอาชีพและเทคโนโลยี)

“ที่ฮิตมากที่สุดก็เรื่องเรื่องโครงการซึ่งเกี่ยวกับการที่จะขอปิดตำแหน่งมาเป็นอาจารย์ 3 ครับ (ยิ้มอย่างชื่นใจ)...”

(ชนบท อายุราชการ 23 ปีสอนคณิตศาสตร์และศิลปะ)

“...เป้าหมายการใช้ของผมก็คือเกี่ยวกับพิมพ์เดี่ยวนิผมเอ็ดอาจารย์ 2 พิมพ์แบบคำขอต่าง ๆ...อันอื่น (กล่องดิจิทัล กล้องวิดีโอ คอมพิวเตอร์โน้ตบุค ซีดีไรเตอร์) อีกที่อยากลิหามาใช้กะเพื่อนำมาประกอบอาชีพครูนี้ละครับเอ็ดอาจารย์ 3 ละกะผลิตสื่อเอาไว้ให้ครูละเด็คน้อยมายืม (ไปศึกษา)”

(ซานเมือง อายุราชการ 10 ปีสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี)

“...ช่วงหนึ่งกะใช้เอ็ดผลงานประกอบ อ่า ครูตีในดวงใจ ครูต้นแบบ (เห็นบอกว่ากำลังเอ็ดอาจารย์ 3) ครับผลงานเหล่านี้ละครับที่ใช่เอ็ดพวกชุดฝึกของคณิตศาสตร์เกี่ยวกับการทำอาจารย์ 3”

(ซานเมือง อายุราชการ 22 ปีสอนคณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์)

2. ส่งเสริมการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ครูศึกษาต่อระดับปริญญาโท 3 คน และศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี 1 คน การใช้งานเกี่ยวกับการทำรายงาน การสืบค้นข้อมูล และการนำเสนอผลงาน (Presentation) ครูใช้ประโยชน์ของเว็ลด์ไวด์เว็บ และใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์ด้านการศึกษาค้นคว้า ติดต่อสื่อสาร เนื่องจากเป็นแหล่งข้อมูลขนาดใหญ่ และมีลักษณะเป็นสื่อผสมทำให้อำนวยความสะดวกต่อการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท ของครูเป็นอย่างยิ่ง การเข้าไปดูข่าวสารการศึกษาจากเว็บไซต์ทางการศึกษา ตลอดจนการสร้างโฮมเพจต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ผลงานของตน และข้อมูลความรู้เกี่ยวกับโรงเรียนของตนได้ การรับ ส่งหนังสือราชการได้รวดเร็ว

ตัวอย่างครูผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 3 คนที่อยู่ระหว่างการศึกษาระดับปริญญาโท

“ใช้ค้นข้อมูลของ Google ใช้ในการสืบค้นหาข้อมูลของรายงานวิจัย Abstract นะคะ กำลังเรียนอยู่นานะคะ”

(ชนบท อายุราชการ 10 ปีสอนภาษาอังกฤษและศิลปะ)

“ค้นข้อมูลเอ็ดรายงานง่ายดีไหลดลงมาไลด บางทีกะเซฟใส่แผ่นจากรามฯ มาบ้าน”

(ซานเมือง อายุราชการ 14 ปีสอนภาษาอังกฤษ)

“...แผ่นโปรแกรม SPSS นะครับผมกับเพื่อนเรียนด้วยกันต้องแลกเปลี่ยนกันเพราะโปรแกรมนี้ใช้นะครับเรียนปริญญาโทและก็พอตอนเราไปฟรีเซนต์งานก็ต้องใช้เทคโนโลยีมาประกอบจะได้คุ้มสมัย...”

(เมือง อายุราชการ 20 ปีสอนภาษาอังกฤษ การงานอาชีพและเทคโนโลยี)

สำหรับครูผู้ให้ข้อมูลหลักเพียงหนึ่งท่านจากกลุ่มชนบทที่กำลังศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ในสาขาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา

“ใช้นั้นแหล่วหลายอย่างโพดีพอไปเขียนนิแห่งได้ใช้หลายแนวมีแต่เทคโนโลยีสมัยใหม่แหล่วหม่องไปเขียนนิฟรีเซนต์งานเอ่ย คั้นรายงานแทน หนังสือหน้าใหม่ ๆ...”

(ชนบท อายุราชการ 31 ปีสอนคอมพิวเตอร์)

3. ผลิตสื่อการสอน เป็นการใช้งานที่ครูทำมากที่สุด เรียกได้ว่าวิธีใช้ “สุดฮิต” (ตามคำบอกเล่าจากครู) มีตัวอย่างที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

“ใช้นะคะผลิตสื่อการเรียนการสอนอะทำมาตลอดทุกปีเลยตอนนีประมาณ 10 กว่าชิ้นนะคะเป็นชุดการสอนเอกสารประกอบการสอนเป็นสื่อซีดี เอ่อ เป็นดีสก์ นอกนั้นเป็นเอกสารการสอนเป็นเล่มและก็มีชุดการสอน Read and Write บทเรียนสำเร็จรูป Present Simple Tense และก็มีพวก Pronoun มีแทบทุกอย่างอะ (อาจารย์ได้รางวัลเยอะแยะนะคะ?) ก็ได้มาหมดครูดีเด่น ครูต้นแบบ ครูเสมาทองคำ...และก็มีเอามาใช้ผลิตเอ่อคือสอนพิเศษด้วยนะอะก็ใช้เทปใช้คอมพิวเตอร์ใช้ซีดี...ก็ใช้ผลิตขึ้นงานแหล่ะคะ (แล้วในการเป็นวิทยากรนี่เอาไปใช้ด้วยไม้คะ?) มีสิคะก็ทำส่วนมากเป็นชิ้นงานของตัวเองทำเป็นเทปคาสเซตเพลงแจกครูที่มาอบรมด้วยกัน...(อย่างพวกหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษที่อาจารย์ซื้อมา?) อ้อคะอันนี้เอามาใช้เป็นสื่อเลยนะคะเอามาให้เด็กให้ตัวเองดูด้วย...”

“(การสัมภาษณ์ครั้งที่ 2) คือที่ทำเนี่ยนะคะเราดูจากอะไรที่เราเห็นว่าทำแล้วจะดีต่อเด็ก (ดูยังไงคะ?) ก็อย่างเวลาเราดูจากผลงานดูเพื่อนเรานี้ละคะ (ซีไปที่เพื่อนครูที่นั่งอยู่บริเวณห้อง)”

(ชนบท อายุราชการ 20 ปีสอนภาษาอังกฤษ)

“ใช้บ่อยสุดส่วนมากจะเป็นวิธีการผลิตสื่อการสอนที่เราทำไม่ว่าจะเป็นเอกสารอะไรและก็ทำงานเกี่ยวกับของโรงเรียนนิมากที่สุด...เอ้า เสาร์-อาทิตย์เขียนโครงการมาเพราะฉะนั้นส่วนนี้เราจะต้องได้ใช้ตลอด (เห็นพูดถึงว่ามีเว็บไซต์เป็นของส่วนตัวด้วย?) มี ใช้ผลิตเว็บเพจของเราเองนะคะคือเห็นคนอื่นเค้าทำเค้ามีคะก็อยากทำมากก็ไปเรียนอะกับลูกมีอินเตอร์เน็ตก็เลยอยากทำ...อินเตอร์เน็ตหนึ่งละ เอ่อ ใช่ คือเราจะทำคะแนนนักเรียนขึ้นอินเตอร์เน็ตให้ดูด้วย...พอเกรดออกก็มีเกรดขึ้นอินเตอร์เน็ตให้ดู...เด็กอยากทดสอบความสามารถก็มีแบบทดสอบในนั้น...(เครื่องขยายเสียงที่อาจารย์เห็นว่าเป็นเทคนิคการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้กำหนดให้อะไรใหม่คะ?) คะใช่ ไมค์ลายนะคะมันจะขยายเสียงให้เราเรียนร้อยคือเราไปสอนบางที่สอนไป ๆ เสียงหายเบาบางเราจะเอามาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเฉพาะเลยคะช่วยได้เยอะ”

(เมือง อายุราชการ 24 ปีสอนวิทยาศาสตร์)

"ใช้คอมพิวเตอร์พิมพ์ข้อสอบคิดนวัตกรรมใหม่ ๆ เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนอะไร
ทำนองนี้ล่ะ แต่อย่างที่วิวิส่วนใหญ่สนใจการประกอบอาหารล่ะคะ ก็ใช้ดูเอาจากทีวีนำไปฝึกทำ..."

(เมือง อายุราชการ 19 ปีสอนภาษาไทย การงานอาชีพและเทคโนโลยี)

4. เพื่อการบันเทิง เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้สำหรับครูที่นอกจากสามารถตอบสนอง
การใช้งานในอาชีพครูแล้ว เครื่องเดียวกันนั้นยังสามารถใช้เพื่อการบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจได้
ด้วย ตัวอย่างเช่นครูที่ชอบทำงานและดูกีฬาพร้อม ๆ กันจึงซื้อการ์ดที่ใช้สำหรับดูโทรทัศน์บน
จอคอมพิวเตอร์ทำให้สามารถทำงานบนคอมพิวเตอร์ไปพร้อม ๆ กับการดูกีฬาและข่าว

"...กะคิดหว่ามีคอมพิวเตอร์มีใช้การ์ดตัวนี้มันไชยอไว้มุมของจอดูกีฬาไปน่าจังสิเก้ตั้นะ..."

(خانเมือง อายุราชการ 7 ปีสอนวิทยาศาสตร์)

"...ช่วงแรกนั้นกะฮิตเบิ่งหนังฟังเพลงผมอยู่คนเดียว (บ้านพักครู) ชื่อหนังมาเบิ่งชื่อ
หนังสือเทคโนโลยีมาอ่านจังสิ..."

(خانเมือง อายุราชการ 10 ปีสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี)

"นอกเหนือจากนั้นส่วนมากกะบันเทิง...กับคนโสดนี้จะแตกต่างกันถ้าคนโสดว่างบ
อย่างพินิจจะเป็นพวกดูหนัง...ยิ่งถ้าเป็นหนังเขาชอบนิกะจะชื่อมาละอีกตัวหนึ่งกะอินเตอร์เน็ต
(บันเทิงเป้าะคะเน็ต?) แฮ่มบางเถื่อกะเล่นเน็ตผมจนคลายอารมณ์กะได้เด๊ะ...นอกจากจะได้แฮ็ด
งานแล้วกะได้พวกดูหนังฟังเพลงพร้อม"

(خانเมือง อายุราชการ 3 ปีสอนคอมพิวเตอร์)

"...อย่างถ้าเป็นงานสังสรรค์ก็ทั้งคอมพิวเตอร์ ดี ดี สเตอริโอเปิดเลยขอบคะขอบมากก็งานปี
ใหม่จะเอามาร้องเพลงคาราโอเกะ (ร้องโนไหนคะ?) ก็ยกคอมพิวเตอร์กะออกมาเอามาเปิดได้คะ..."

(เมือง อายุราชการ 19 ปีสอนภาษาไทย การงานอาชีพและเทคโนโลยี)

"...เอามาไซในงานของเขาไซในการสอนละกะอีกอย่างหนึ่งคล้าย ๆ กับหว่าเป็นความ
บันเทิงภายในบ้านนำแห่น (หัวเราะ)"

(خانบท อายุราชการ 23 ปีสอนคณิตศาสตร์และศิลปะ)

ผลจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

หลังจากที่ครูได้รับความพึงพอใจจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ผลจากการใช้ยัง
ทำให้ครูแสวงหาวิธีที่ได้รับประโยชน์มากขึ้นจึงเกิดคำว่า "คุ้มค่า" โดยการถ่ายทอดความรู้เทคนิค
วิธีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้แก่เพื่อนครูในโรงเรียนเดียวกัน และ การนำเอาเทคโนโลยีเพื่อ
การเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น ให้บริการแก่ งานของโรงเรียน และ งานของชุมชน

1. การถ่ายทอดความรู้และเทคนิควิธีการใช้แก่เพื่อนครู

“ตนเองจะเป็นผู้นำการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในโรงเรียนมาตลอดจนกระทั่งปัจจุบันได้จัดทำตารางเวลาว่างในคาบเรียนสุดท้ายของวันจันทร์ อังคาร และพุธ เพื่อให้เพื่อนครูที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ บ่นว่าจะเป็นโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ กล้องดิจิทัล เครื่องปริ้นเตอร์แต่ละเครื่องกะใช้งานแตกต่างกัน หรือการใช้สื่อการสอนในห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) โอเวอร์เฮด (Overhead) จิ้งลี (ในระหว่างที่ดำเนินการสัมภาษณ์มีเพื่อนครูในโรงเรียนผลัดเปลี่ยนเวียนเข้ามาใช้เครื่องมืออุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และถามวิธีใช้อยู่ตลอดบางช่วงผู้วิจัยก็ได้คอยช่วยเหลือเนื่องจากเกิดปัญหาพร้อม ๆ กันหลายคน) และเล่าต่อไปว่า

“บางเดือนกะสิดคิดหาเฮ้ออยู่หลายป่กถ้ามาถามแต่ใจจริงแล้วอยากบอกแต่กะบ่จักสิบ ออกม่งได้ก่อนคือหาหมูป่มาถามกะบ่ฮู้ว่าจักหมูเผินไ้หยังนั้นหนาจักสิเอายาหยังให้กิน (อ้อ เปรียบเทียบบ้อคะ?) ครับต้องมาบอกจั่งสิฮู้มันนา (ละแก๊ไขจั่งได้ได้อีกคะ?) กะเอาเข้าถึประชุมนำคือหาเว้ามีความต้องหารอยากสอนให้หมู้อีหลี หลัง ๆ กะเริ่มละละละ”

“...อีกอย่างหนึ่งครับตอนนี่กะคิดหาจะของทันสมัยขึ้นแต่หาจะระดับอำเภอแนวหน้าของจังหวัดกะหาได้แต่หาจะของคิดหาหยังบ่พอยังต้องพัฒนาให้จนส่อยหมูพัฒนาไปนำกันได้...”

(خانเมือง อายุราชการ 22 ปีสอนคณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์)

“คือเราไปอบรมมาพร้อมกันครั้งที่ 1 เนี่ยเชิญวิทยากรจากอำนาจเจริญมาอบรมที่สปอ. (สำนักงานการประถมศึกษาแล้วชื่ออำเภอ) ก็ยังไม่เป็นเท่าไรก็เลยให้สามสี่ที่เป็นวิทยากรด้วยกันเอาความรู้นั้นมาอบรมให้ครูที่โรงเรียนเป็นช่วงที่ 3 เราเริ่มทำมาเรื่อย ๆ แต่ว่าเพื่อนยังไม่ได้ทำเลยมีตัวเองทำที่นี้เอาละเราเออลงไว้ที่เครื่องที่โรงเรียนใครอยากดูอะไรจั่งนั้นอะ...”

(ชนบท อายุราชการ 20 ปีสอนภาษาอังกฤษ)

“...ผมไปเห็นโรงเรียนหนึ่งโรงเรียนขนาดเล็ก ๆ ขนาดเดียวกันนี่ละครับแต่ครูเขาเผชิญหน้าว่าครูเขามีแต่ผู้สนใจเรื่องนี้ อ่าโรงเรียน (เอ่ยชื่อโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดอำนาจเจริญ) คณะเจ้าร่วมมือกันละแก๊กันทุกคนบางคนกะมีโน้ตบุคแบบหาผมคิดหาถ้ามีเครื่องโปรเจคเตอร์นี้ (หยุดคิดแล้วไม่ได้พูดต่อ) คือผมอยากให้มีกระตุ้นโตเกี่ยวกับกาเพิ่มความสามารถกาสอนของครูเฮาคือร่วมกันนะครับเหมือนโรงเรียนที่ผมหา แต่กะบ่ฮู้หาเขาไซค์มกันจั่งได้สำได้เนาะครับแต่กะเห็นเขากะเวิร์กกันดีนะ... ส่วนโตผมเบ้าะครับกะมีผลงานที่ได้เผยแพร่หมายถึงแผนกาสอนให้เพื่อนครูที่สอนวิทยาศาสตร์ด้วยกันได้ลองนำไปศึกษา กะดีใจอยู่ครับที่ผลงานมีเพื่อนสนใจ”

(خانเมือง อายุราชการ 7 ปีสอนวิทยาศาสตร์)

“...อย่างน้อยเราไม่ใช่เป็นครูอยู่เฉย ๆ เราจะเป็นครูที่มีความสามารถที่จะพัฒนาตัวเอง และนำตัวเองให้ก้าวหน้าไปอยู่แนวหน้ากะเขา (กะเขานี้คือใครคะ?) กะคนอื่นที่อยู่แนวหน้า ทั้งหลายทั้งอาชีพอื่นและอาชีพครูด้วยกัน...ถ้าสมมติจับครูมาเรียงแถวกันนืออย่างน้อยเค้าก็จะให้ เราอยู่หน้า ๆ กะเค้าเราอยากให้มีแบบ เอ้า มีอะไรมาแลกเปลี่ยนกันไม่ใช่ว่าพอถึงเวลาจะขอ ผลงานก็มาอย่างที่เราเห็นใจคะ (ในช่วงเริ่มต้นการสัมภาษณ์มีครูเข้ามาขอคำแนะนำขอให้เขียนคำ รับรองขอคุณผลงานเนื่องจากเป็นวันสุดท้ายของการยื่นเรื่องเพื่อประเมินให้เป็นครูต้นแบบ)”

(เมือง อายุราชการ 24 ปีสอนวิทยาศาสตร์)

2. บริการงานของโรงเรียน และงานของชุมชน

“คอมพิวเตอรี่ยี่ชื่อเองนะแต่หว่าลิเอามาใช้ในกิจการของโรงเรียนเป็นส่วนมากคือ คล้าย ๆ กับหว่าบริการนั้นนาครับแต่ก่อนโรงเรียนจะบ่ช้อยมี...กะเป็นข้อดีการบริการบ่หว่า ชาวบ้านบางครั้งกะได้บริการคือกันคือทั้งชาวบ้านทั้งวัดละกะทั้งโรงเรียนนั่นคือข้อดี (บริการเฮ็ดตั๋ยยังคะ?)...เป็นบริการพริอย่างวัดจั่งสิเผิ่นสิมาขอร้องให้พิมพ์เล็ก ๆ น้อย ๆ...บางอย่างกะเกิด รายได้คือรับพิมพ์งานรับทำการ์ดทำพวกบัตรต่าง ๆ”

“...กะถือหว่าคุ้มค่านะครับคิดหว่ากะคิดหว่าทันสมัยขึ้นมาแห่งระดับอำเภอแนว หน้าของจังหวัดกะหว่าได้..”

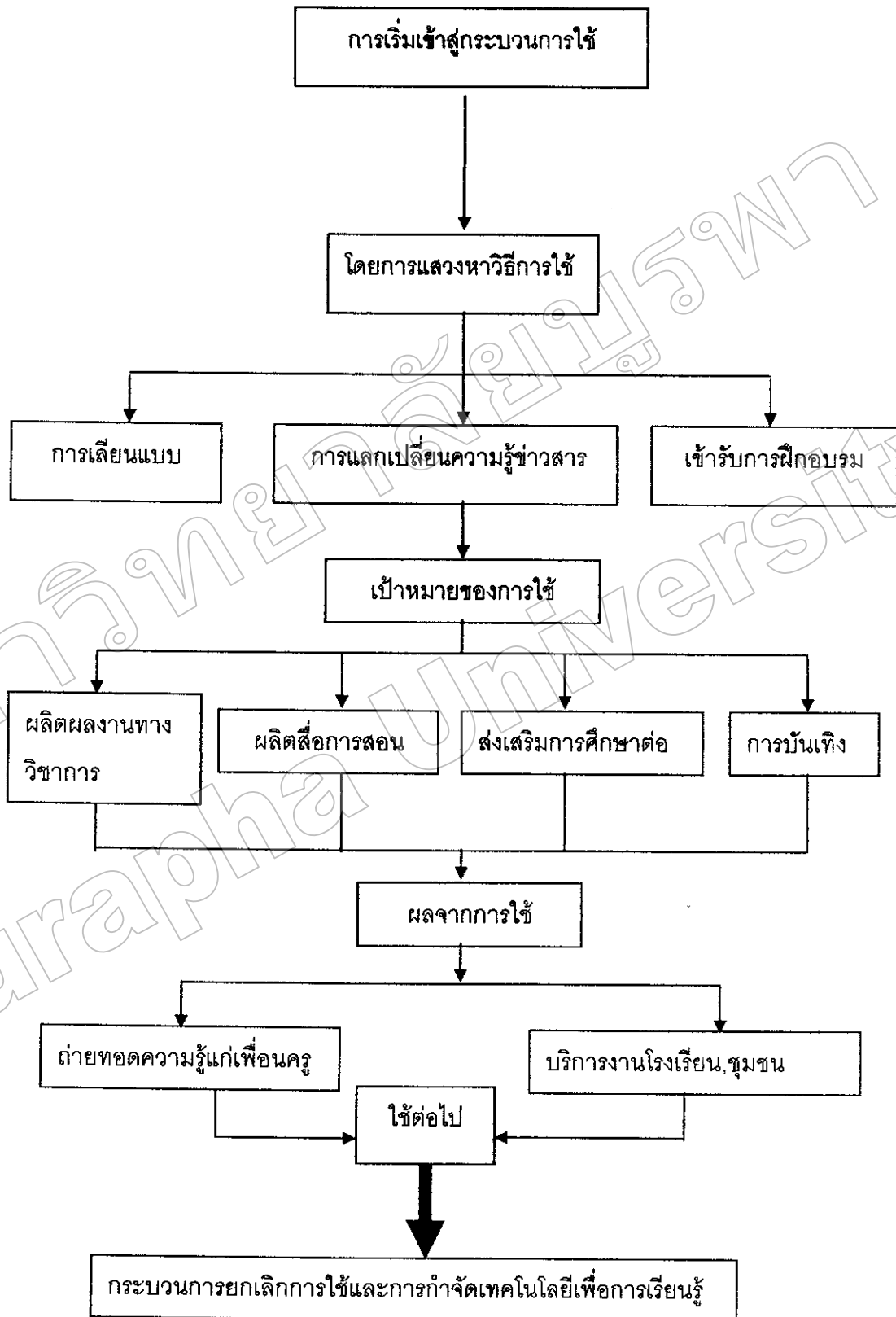
(ชานเมือง อายุราชการ 22 ปีสอนคณิตศาสตร์และคอมพิวเตอรี่ยี่)

“กะส่อยงานเกี่ยวกับของชาวบ้านงานชุมชน เช่นงานกองทุนหมู่บ้านเฮากะเอาของเขา ไปส่อยในเรื่องเกี่ยวกับการพิมพ์ข้อมูลต่าง ๆ รวมข้อมูลต่าง ๆ มาไว้ในหั้นส่อยเขาเก็บข้อมูล (อุปกรณ์นะของเขาผู้เฮ็ดละคะ?) ผมเป็นผู้ดำเนินการ...สำหรับโตผมนิกะคุ้มอยู่นั้นแล้วคุ้มสุด ๆ คือเว่ง่าย ๆ มันเป็นรูปธรรมให้เขาเห็นได้นี่เฮาถือหว่าคุ้มค่าแล้ว”

(ชนบท อายุราชการ 23 ปีสอนคณิตศาสตร์และศิลปะ)

“ละกะความู้สึกจั่งหนึ่งกะภูมิใจเด๊ะ ดีใจหว่าอย่างน้อยของเฮามันกะมีประโยชน์ต่อ เด็กน้อยเอามาให้เด็กน้อยได้จับได้บายนำหน่นเป็นการเสียสละนั้นหนา เสียสละให้เด็กน้อย”

(ชนบท อายุราชการ 31 ปีสอนคอมพิวเตอรี่ยี่)

ภาพที่ 6 แสดงกระบวนการใช้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

กระบวนการยกเลิกการใช้และการกำจัดเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

การเริ่มต้นเข้าสู่กระบวนการยกเลิกการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ โดยครุผู้มีปฏิสังสรรค์กับตนเอง (Self-Interaction) ในการยกเลิกการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้บางอย่าง ผลจากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ครูพบปัญหาที่สำคัญสามารถแบ่งได้ 2 ประการ ได้แก่ ผลกระทบตกรุ่น และ ผลกระทบซ้ำชุด ดังนี้

ผลกระทบตกรุ่น

ยุคสมัยที่เปลี่ยนไปวิทยาการทางเทคโนโลยียังถูกพัฒนาไม่มีหยุด และยังมี การเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม トラบดที่ผู้บริโภคมักเกิดความต้องการอยากบริโภคสินค้า และ ผู้ผลิตก็พยายามหาวิธีต่าง ๆ เพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้งาน และรูปลักษณะของผลิตภัณฑ์ ย่อมมีผลทำให้เกิดการแทนที่ของผลิตภัณฑ์ และผลิตภัณฑ์เดิมที่ตอบสนองความต้องการ และให้ประโยชน์ได้น้อยกว่าผลิตภัณฑ์ที่ออกมาใหม่ ก็กลายเป็นผลิตภัณฑ์ตกรุ่น

“...คือจิ้งจิวี่โอผมซื้อม้านี่มาแล้วก็ถือว่าตกรุ่นแล้วนิใกล้สิเบียดยุคจิวี่โอละเดินนำตลาดสิบมีขายละครับ...คือจิวี่ตีมันมาที่หลังมันกะใหม่กว่าคุณภาพที่มันถูกพัฒนาขึ้นมาหม่นบ่ครับ...เอ้อ มันสิเบ็งหนังสือได้หนาครบเล่นเอ็มพี 3 (mp 3) แต่จิวี่ตีมันเล่นได้ทุกระบบ”

“โทรศัพท์มือถือผมคือกันแต่ก่อนผมซื้อ (บอกยี่ห้อและรุ่นของโทรศัพท์มือถือ) มันเครื่องใหญ่พกพาลำบากจ่ายรายเดือนกะแพงตอนนั้นเป็นพันสามพันผมกะหาข้อมูลจากวัยรุ่นเค้าว่าจ่ายต่อเดือนมันถูกลงเครื่องกะเล็กลงใช้ฟังก์ชัน (Function) ได้หลายกว่าอีกจิวี่สิ”

“แต่ก่อนผมกะอ่านหนังสือพวกเวิร์ด 97 (หมายถึงวินโดวส์ 97) ทุกมือนี่มันต้องอ่านเวิร์ด 2000 เอ็กซ์พีละครับ (หมายถึง Windows 2000 และ Windows XP)”

(ซานเมือง อายุราชการ 10 ปีสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี)

“มันหมดสมัยนะกะ (หัวเราะ) เครื่องเล่นจิวี่โอและอีกไอ้ตัวหนึ่งไอ้ตัวเล่นเทปคาสเซทกับมันคือความจุของมันน้อยกว่าแผ่นซีดีถ้าใช้แผ่นซีดีความจุมากกว่าขนาดเล็กกว่าหาที่เก็บง่าย...”

(เมือง อายุราชการ 24 ปีสอนวิทยาศาสตร์)

“สาเหตุที่เขาใช้ (พิมพ์ดีด) หนึ่งโดนหนังสือมันบ่สวย เลือกโดนหนังสือบ่ได้ ขยายบ่ได้แฮ็ดสิอยังกะบ่น่าสนใจ สองพิมพ์ดีดเฮาได้ลบโดยใช้ลิวัด...ผมกะหว่าเครื่องเล่นจิวี่โอนี้จะตายละมันตายไปจากความคิดของคนละตอนนี้จะหันมาใช้เครื่องเล่นวีซีดีเนาะ จิวี่ตีมันให้ภาพคมชัดกว่ากันดูได้อารมณ์กว่ากันละกะเก็บรักษาได้ง่ายมันนิคเดียวม่วนจิวี่โอมันใหญ่”

(ซานเมือง อายุราชการ 7 ปีสอนวิทยาศาสตร์)

“...แต่ก่อนอาจใส่เครื่องสแกนนิ้วหรือคีย์บอร์ดแต่มันกะลิดกยุกล๊ะคือเขาเห็นรูปภาพยังเอากล้องดิจิตอลถ่ายคราวเดียวกะไหลตกลงคอมพิวเตอร์ได้เลยสิ๊ด (ภาพ) กะบ่ยาก...แผ่นดิสก์ (Diskette) กะใกล้เคียงเค้ทุกมือกะใส่แต่ซีดีเอาไรโหลดจู้ได้หลายกว่ากันพร้อมแผ่นหนึ่งกะ 7-8 บาทถ่อนั้น...ตอนนิกะกำลังอยากได้กล้องวิดีโอกับไม้ตบุนี่คือโครงการงานหลายชิ้นหอบไปเสียบใส่เครื่องปริ้นได้กะปริ้นได้สะดวกเพราะงานเขาอยู่ในหั่นอยู่แล้ว...แต่ครูเฮนียังหวาดกรุ่นกันได้ง่าย (ทั้งผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลหัวเราะ)”

(خانเมือง อายุราชการ 22 ปีสอนคณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์)

“คือปัจจุบันมันบ่ช่วยได้หัวช่าอย่างม่วนวิดีโอที่มีเป็นร้อย ๆ เลยตอนนี้ไม่ได้ใช้เลยเล็กก็ไม่ได้เช็คเลยด้วย...มันเป็นอิยังที่บ่ทันสมัยแล้วในความผู้ดีกะกะบ่ทันสมัยนั้นละ ถ้ามันเป็นยุคของมันกะอาจดีต้องอยากได้แต่ที่หาเองบ่ได้อีหลีคืออินเตอร์เน็ตยอมรับว่าขาดเลยละไตนิ...”

(ชนบท อายุราชการ 20 ปีสอนภาษาอังกฤษ)

ผลิตภัณฑ์ชำรุด

ครูส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าการที่ผลิตภัณฑ์เกิดการชำรุดนั้นมีสาเหตุที่แตกต่างกันตามชนิดหรือประเภทของผลิตภัณฑ์ การชำรุดอาจมีสาเหตุมาจากระยะเวลาที่ใช้ ผลิตภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐาน หรือมีผู้ใช้ร่วมกันหลายคน การชำรุดมีทั้งชำรุดบางส่วนหรือชำรุดทุกส่วนของผลิตภัณฑ์ ตัวอย่างต่อไปนี้เป็แง่มุมหนึ่งของครูที่แสดงพฤติกรรมดังกล่าว

“เครื่องปริ้นท์มละ 4 เครื่อง มันพัง มันตายบ่ยอซื้อแบบบ่ค้อยตีมาบ่ได้...เห็นพ้องต้องกันเบ็ดคนในเฮือนหวาดต้องหามาทดแทนต้องมาใหม่ต้องซื้อใหม่เงหรือสิหวาจั่งได้ละเนาะ...”

(خانเมือง อายุราชการ 14 ปีสอนภาษาอังกฤษ)

“คือมันบ่สามารถส่งงานเขาได้หรือหว่าคีย์ภาพมันบ่ถึงแล้ว...แต่ก่อนใช้ ดอส (DOS) เวิร์ดจูฬ (Word Jula) เขาใช้มาละ 3 เครื่องพูนเครื่อง 2 นิงจรงไฟซื้อดวงจรงเสี่ยละพวกเครื่องก่อน ๆ กะตกรุ่นไปแล้ว”

(خانเมือง อายุราชการ 3 ปีสอนคอมพิวเตอร์)

“พิมพ์ดีดรู้สึกจะพังนะคะ อีกส่วนหนึ่งก็ถ้าจะพูดเปรียบเทียบเทคโนโลยีทุกวันนี้ถ้าใช้ไม่เป็นเสียหายบ่ยอนะคะแผ่นซีดีแผ่นดิสก์อะไรนินะจะดูใหม่กว่าทันสมัยกว่าแต่ก็พังเร็วชูดักตกกระแทกพื้นเปิดไม่ได้ (แล้วจะทำยังไงคะ?) ก็หามาใช้อีกแหละคะก็ความนิยมนะคะ...”

(เมือง อายุราชการ 19 ปีสอนภาษาไทย การงานอาชีพและเทคโนโลยี)

การตัดสินใจดำเนินการต่อไป

กระบวนการตัดสินใจต่อไปของครูมีทางเลือก 2 วิธีคือ จัดหาผลิตภัณฑ์ใหม่ก่อนแล้ว กำหนดวิธีกำจัดในภายหลัง และ กำหนดวิธีกำจัดก่อนแล้วจัดหาผลิตภัณฑ์ใหม่ในภายหลัง

1. จัดหาผลิตภัณฑ์ใหม่ก่อนแล้วกำหนดวิธีกำจัดในภายหลัง เนื่องจาก ตนเองและสมาชิกในครอบครัวมีความจำเป็นต้องในชีวิตประจำวัน และมีความพร้อมด้านการเงิน

“หาใหม่ก่อนแล้วทิ้งนี่คือเขาอยู่ข้างมาแล้ว ๆ นี่กะติดตามอยู่แล้วหมั่นบ่ เอ้า บ๊อบนี่หามาเลยถ้าพร้อมนะ ฟังดี ๆ ถ้าพร้อมซื้อใหม่เลยจ้ะเอาไปแฮ็ดแนวอื่นอันนั้น...”

(ชานเมือง อายุราชการ 3 ปีสอนคอมพิวเตอร์)

“ก็ส่วนมากจะรีบไปหามาให้ได้ก่อนเลยละ ถ้าไม่ได้ไม่มีใช้แล้วยังไงลูก ๆ หรือครอบครัวเองนี่ก็จะเริ่มเห็นพ้องต้องกันแล้วว่าไปหาซื้อกันดีไม่ว่าไรจะอันเดิมก็อาจจะเก็บไว้ก่อนนี่ละ”

(เมือง อายุราชการ 19 สอนภาษาไทยและการงานอาชีพฯ)

2. กำหนดวิธีกำจัดก่อนแล้วจัดหาผลิตภัณฑ์ใหม่ในภายหลัง ได้แก่เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ เครื่องเล่นวีดีโอเทป เครื่องเล่นวีซีดี และประเภทแผ่นซีดี เนื่องจากยังไม่มีมีความจำเป็นมากที่ต้องใช้งานในช่วงระยะเวลานั้น

“...อันที่ทิ้งเลยส่วนมากจะเป็นแผ่นที่มันบูดชืดนี่ละ...”

(เมือง อายุราชการ 24 ปีสอนวิทยาศาสตร์)

“...โอ ใส้เจ้าเครื่องวีดีโอนั้นละ เขาใช้กะยังค้นหาแนวแฮ็ดบ่ได้อยู่บ่ บ่ทันคิดว่ายากได้พวกแบบนี้บ่”

(ชนบท อายุราชการ 10 ปีสอนภาษาอังกฤษและศิลปะ)

วิธีการกำจัดเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของครู หลังจากที่ตัดสินใจว่าจะเลิกใช้แล้ว มีวิธีกำจัด 3 วิธี คือ เก็บไว้ก่อน ให้/บริจาค และทิ้ง

วิธีการเก็บไว้ก่อน

ครูให้เหตุผลการเก็บไว้ก่อนว่าในอนาคตอาจมีโอกาสนำผลิตภัณฑ์นั้นกลับมาใช้อีก และเหตุผลอีกประการหนึ่งคือ เกิดความรู้สึกเสียดายในผลิตภัณฑ์ ดังนั้นครูจึงตัดสินใจเก็บผลิตภัณฑ์ไว้ก่อน

“(กำลังประทับตราตรวจงานไปด้วย) ที่มีอยู่บ้านพอเลิกใช้กะเก็บไว้...แต่สิให้ทิ้งนะบ่ทิ้งกะอยากอนุรักษ์ไว้บ่อยากถิ่มเสียดายอยากได้อันใหม่กะไปหาซื้อใหม่เอ...”

(ชนบท อายุราชการ 31 ปีสอนคอมพิวเตอร์)

“...ถ้า เก็บไว้ในตู้เครื่องเสียงนะอะไรล่ะพวกที่เราไม่ได้ใช้แล้วหมายถึงตอนนั้นจะไม่ใช้ ส่วนบางอย่างที่มันเก่ามาก ๆ ไม่ใช่แล้วจริง ๆ ก็ทิ้งไปเลยอะ เพราะกำลังจะหามาใหม่อยู่แล้ว (สาย หน้าและอิม)”

(ชนบท อายุราชการ 20 ปีสอนภาษาอังกฤษ)

“...แต่ความคิดของผมจริง ๆ นะครับการใช้เทคโนโลยีจะไม่สิ้นสุดของเดิมนะครับ เพราะว่าของเดิมนั้นสามารถนำมาประยุกต์ใช้ นำกลับมาประยุกต์ใช้อีกเพราะฉะนั้นมันจะเป็น ลักษณะที่ต้องหมุนเวียนใช้ทุกรายการที่เรามีอยู่ผมคิดว่าในแนวคิดของผมที่เก็บไว้ก่อน”

“...ส่วนมากผมจะเก็บรักษา (ม้วนเทป) ไว้หรืออะไรที่ได้มาม้วนวีดีโอ เครื่องพิมพ์ดีดจะ รักษาไว้ครับเดี๋ยวก็จะได้นำกลับมาใช้อีกแน่ ๆ ตอนนี้นำไปให้อันใหม่ก่อน...”

(เมือง อายุราชการ 20 ปีสอนภาษาอังกฤษ การงานอาชีพและเทคโนโลยี)

วิธีการให้/ บริจาค

สำหรับครูบางส่วนที่เห็นว่าตนมีผลิตภัณฑ์บางอย่างที่ซ้ำ ๆ กัน อาจมีตั้งแต่จำนวน 2 ชิ้นขึ้นไป และเมื่อผลิตภัณฑ์ตกทุน หรือหมดยุคสมัยแล้วจึงเลือกวิธีการให้ หรือการบริจาคแก่ บุคคลที่ตนเองรู้จัก ได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อไปไม่มากนักน้อย

“สำหรับตัวครูเองจะบริจาคค่ะ (โทรทัศน์) เครื่องแรกนี่อยู่ที่วิทยาลัย (วิทยาลัย) เออ เค้าเรียกอะไรล่ะวิทยาลัยไปลีอุบลฯ เนิาะ ก็ให้เค้าไปคะคือให้เด็กเทคนิคเค้าศึกษาเค้าก็จะแกะ เครื่องออกมาก็จะดูส่วนประกอบในเครื่องยังงี้...เครื่องที่สองนี่ก็เหมือนกันให้เค้าไปพอดีรู้จักกะครู ที่เค้าสอนอยู่ที่นั่น...วิทยุเทปนี่ก็ให้เค้าคือให้ที่เดิมนะคะถ้ามีใครมาถามถ้าตัวเองมีจะให้...”

(เมือง อายุราชการ 24 ปีสอนวิทยาศาสตร์)

“ก็เอาให้น้องนะครับ คือเค้าเคยให้อะไรละเรามานะ พอเรามีอันใหม่เราก็เลยอะ เอาให้ เค้าไปใช้ต่อดีกว่าจะใช้อะไรก็เป็นเรื่องของเค้าเนะผมว่า (หัวเราะ)”

(เมือง อายุราชการ 20 ปีสอนภาษาไทยและสุขศึกษา)

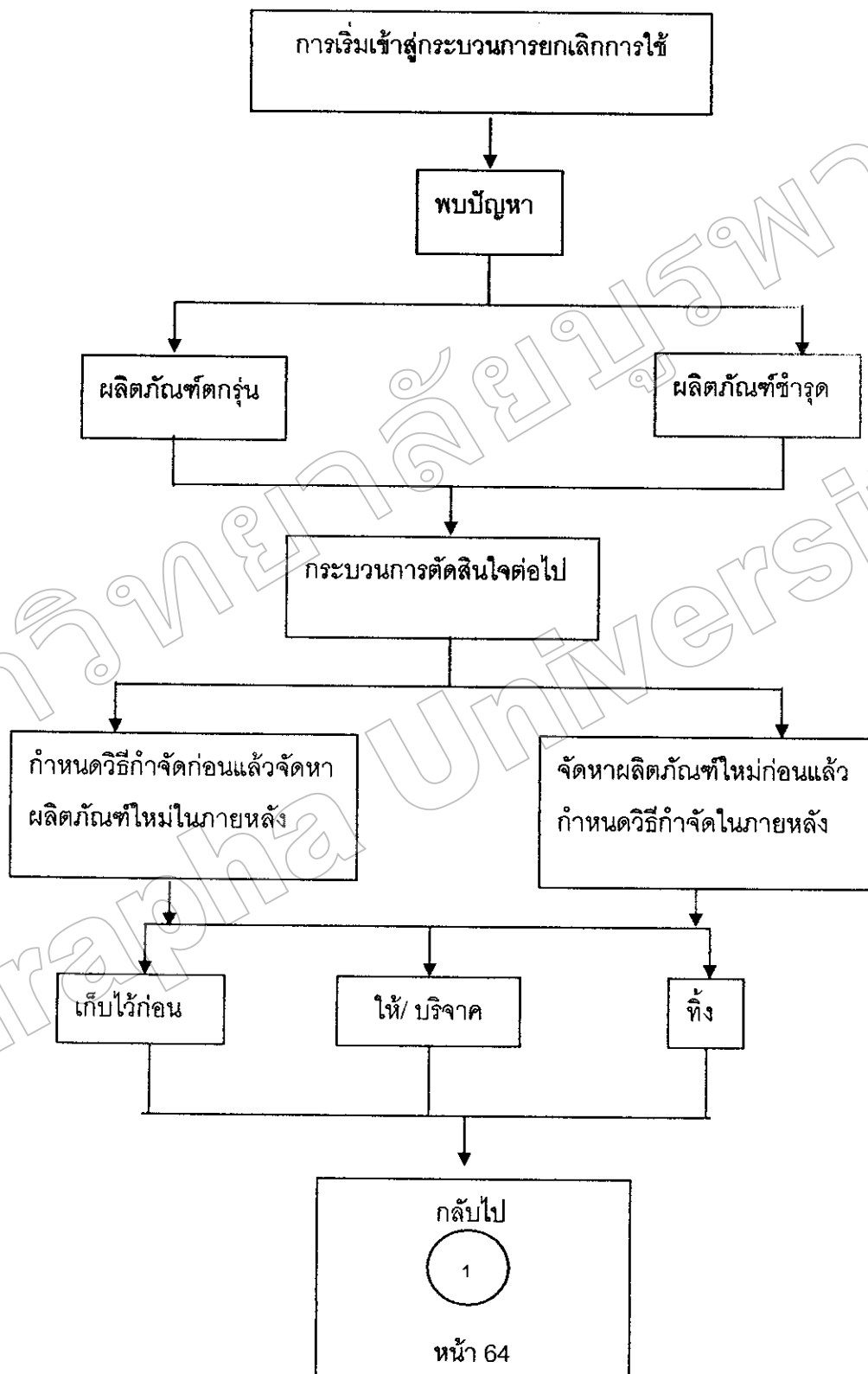
“...ก็คือมัน (เครื่องเล่นวีดีโอเทป) เสียแล้ว...ก็เลยทิ้งเป็นขยะก็คงงั้นนะคะ... อ้อคะพวก แฉ่งที่พังด้วย”

(เมือง อายุราชการ 19 ปีสอนภาษาไทย การงานอาชีพและเทคโนโลยี)

วิธีจัดการโดยการทิ้ง

ผลิตภัณฑ์ที่ชำรุดครุส่วนใหญ่เปรียบเทียบกับราคาของการนำไปซ่อมแล้วนำกลับมาใช้งาน อีก ส่วนใหญ่พบว่า ค่าซ่อมมีราคาใกล้เคียงกับวิธีการซื้อใหม่ หรือผลิตภัณฑ์บางอย่างเมื่อนำไป ซ่อมแล้วได้รับคำแนะนำว่าเครื่องชำรุด เสียหายมากเกินกว่าจะซ่อมได้ ครูจึงตัดสินใจเลือกวิธีการทิ้ง

ภาพที่ 7 แสดงกระบวนการยกเลิกการใช้และการกำจัดเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

ตารางที่ 4 สรุปพฤติกรรมการบริโภคเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

ประเด็น	กลุ่มเมือง	กลุ่มชานเมือง	กลุ่มชนบท
กระบวนการได้มาซึ่งเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> - ได้มาโดยวิธีการซื้อและได้รับจัดสรรให้ - ซื้อด้วยเงินเก็บออม - เปรียบเทียบราคาและเปรียบเทียบคุณสมบัติ 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้มาโดยวิธีการซื้อและได้รับจัดสรรให้ - ซื้อด้วยเงินกู้ยืม - เปรียบเทียบราคาและเปรียบเทียบคุณสมบัติ 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้มาโดยวิธีการซื้อและได้รับจัดสรรให้ - ซื้อด้วยเงินกู้ยืม - เปรียบเทียบราคาและเปรียบเทียบคุณสมบัติ
กระบวนการใช้และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> - แสวงหาวิธีใช้โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ - เข้ารับการฝึกอบรมและการเลียนแบบ - ใช้เพื่อผลิตผลงานทางวิชาการเป็นหลัก - ผลิตสื่อการสอนเพื่อการบันเทิง และส่งเสริมการศึกษาต่อ - ถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อนครู 	<ul style="list-style-type: none"> - แสวงหาวิธีใช้โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ - เข้ารับการฝึกอบรมและการเลียนแบบ - ใช้เพื่อผลิตสื่อการสอนเป็นหลัก ผลิตผลงานทางวิชาการ เพื่อการบันเทิง และส่งเสริมการศึกษาต่อ - ถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อนครู และใช้ในการบริการงานโรงเรียนและ ชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - แสวงหาวิธีใช้โดยเข้ารับการฝึกอบรม การเลียนแบบ และการแลกเปลี่ยนความรู้ - ใช้เพื่อผลิตสื่อการสอนเป็นหลัก ส่งเสริมการศึกษาต่อ ผลิตผลงานทางวิชาการ และเพื่อการบันเทิง - ถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อนครู และใช้ในการบริการงานโรงเรียนและ ชุมชน

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็น	กลุ่มเมือง	กลุ่มชนเมือง	กลุ่มชนบท
กระบวนการยกเลิกการใช้และการกำจัดเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	<p>- พบปัญหาผลิตภัณฑ์ตกฐานและผลิตภัณฑ์ชำรุด</p> <p>- ตัดสินใจจัดหาใหม่แล้วกำหนดวิธีกำจัดและกำหนดวิธีกำจัดก่อนแล้วจัดหาใหม่</p> <p>- กำจัดโดยวิธีให้/บริจาค เก็บไว้ก่อนและทิ้ง</p>	<p>- พบปัญหาผลิตภัณฑ์ตกฐานและผลิตภัณฑ์ชำรุด</p> <p>- ตัดสินใจจัดหาใหม่แล้วกำหนดวิธีกำจัดและกำหนดวิธีกำจัดก่อนแล้วจัดหาใหม่</p> <p>- กำจัดโดยวิธีเก็บไว้ก่อน และทิ้ง</p>	<p>- พบปัญหาผลิตภัณฑ์ตกฐานและผลิตภัณฑ์ชำรุด</p> <p>- ตัดสินใจจัดหาใหม่แล้วกำหนดวิธีกำจัดและกำหนดวิธีกำจัดก่อนแล้วจัดหาใหม่</p> <p>- กำจัดโดยวิธีเก็บไว้ก่อน และทิ้ง</p>

จากตาราง เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของครูในเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ สรุปได้ว่า ในประเด็นของกระบวนการได้มาซึ่งเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ทั้ง 3 กลุ่มเลือกใช้วิธีการซื้อ และวิธีการได้รับจัดสรรให้ กลุ่มชนเมืองและกลุ่มชนบทมีแหล่งเงินจากการกู้ยืม กลุ่มเมืองใช้เงินเก็บออมในการซื้อ และการดำเนินการซื้อโดยครูทั้ง 3 กลุ่มเลือกพิจารณา 2 ลักษณะ ได้แก่ เปรียบเทียบราคา และเปรียบเทียบคุณสมบัติ หรือสเปค

ประเด็นกระบวนการใช้และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ กลุ่มเมืองและกลุ่มชนเมือง ส่วนใหญ่เริ่มแสวงหาวิธีใช้โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูล เข้ารับการฝึกอบรม และการเลียนแบบ ตามลำดับ กลุ่มชนบท ส่วนใหญ่เริ่มแสวงหาวิธีใช้โดยเข้ารับการฝึกอบรม การเลียนแบบ และการแลกเปลี่ยนความรู้ข่าวสาร ตามลำดับ กลุ่มเมืองมีเป้าหมายของการใช้ส่วนใหญ่เพื่อผลิตผลงานทางวิชาการเป็นหลักผลิตสื่อการสอน เพื่อการบันเทิง และส่งเสริมการศึกษาต่อ ตามลำดับ กลุ่มชนเมืองมีเป้าหมายของการใช้ส่วนใหญ่เพื่อผลิตสื่อการสอนเป็นหลัก ผลิตผลงานทางวิชาการ เพื่อการบันเทิง และส่งเสริมการศึกษาต่อ ตามลำดับ กลุ่มชนบทมีเป้าหมายของการใช้ส่วนใหญ่เพื่อผลิตสื่อการสอนเป็นหลัก ส่งเสริมการศึกษาต่อ ผลิตผลงานทางวิชาการ และเพื่อการบันเทิง ตามลำดับ ผลจากการใช้พบว่า กลุ่มชนเมืองและกลุ่มชนบท ได้ถ่ายทอดความรู้

แก่เพื่อนครู และใช้ในการบริการงานโรงเรียนและชุมชน ในขณะที่กลุ่มเมืองได้ถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อนครู

ประเด็นกระบวนการยกเลิกการใช้และการกำจัดเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ พบว่า ทั้ง 3 กลุ่ม พบปัญหาผลิตภัณฑ์ตกฐานและผลิตภัณฑ์ชำรุด และตัดสินใจจัดหาใหม่แล้วจึงกำหนดวิธีกำจัดต่อไป โดยกลุ่มเมืองส่วนใหญ่เลือกวิธีกำจัดโดยวิธี ให้อบ/บรีจาค เก็บไว้ก่อน และทั้ง ในขณะที่กลุ่มชนานเมืองและกลุ่มชนบทส่วนใหญ่เลือกวิธีกำจัดโดยวิธีเก็บไว้ก่อน และทั้ง